

Den nye normalen for kollektivtransporten - aktuelle virkemidler

Jon H. Stordrange, adm. direktør NHO Transport
Jofri Lunde, næringspolitisk sjef NHO Transport
Oslo, 28.02.22

Agenda:

- 1) Bakgrunn
- 2) Virkemidler og tiltak på kort sikt

Bilde fra artikkel om bussjåfør Ingrid Wirsching i Fædrelandsvennen 22.02.22.
Foto: Kjartan Bjelland

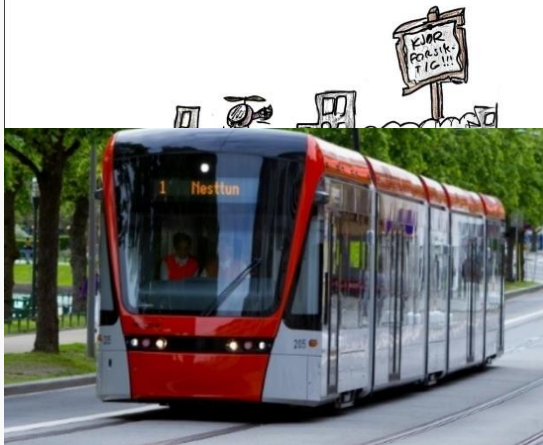

Meld. St. 20

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Nasjonal transportplan 2022–2033

Offentlig satsing gir resultater

2008-2019:

- Flere reisende og uendret støtteandel til kollektivtrafikk med buss
- For hver prosents økning i offentlig støtte til kollektivtrafikk med buss, har antall reisende økt med 1,46 prosent på landsbasis

Samfunnskritisk tilbud
under pandemien:
tilbudet opprettholdt,
men tap av posisjon
og markedsandeler

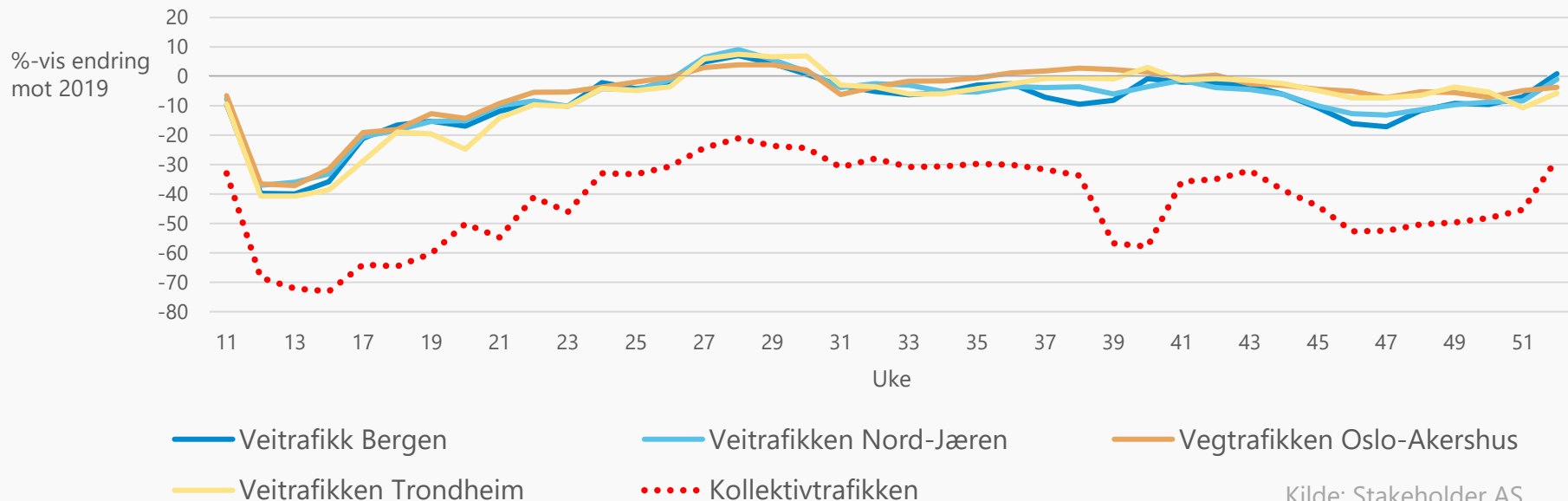

Foto: Keolis

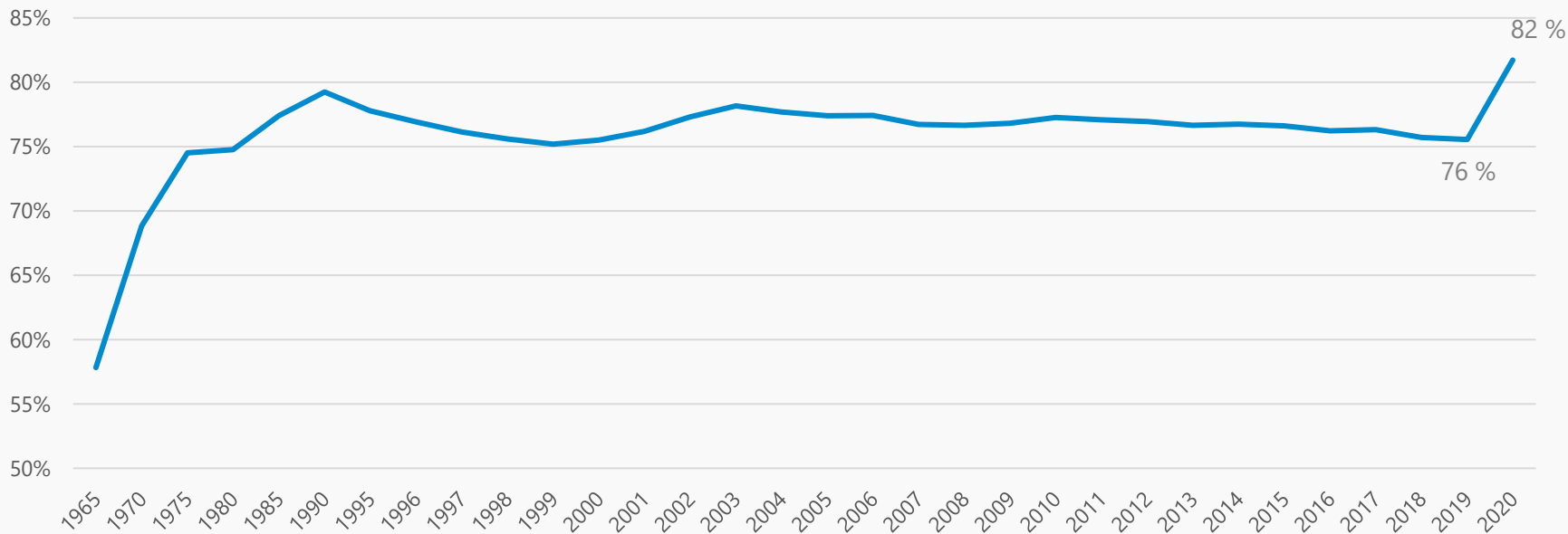
Foto: Ruter

Mindre svingning i veitrafikk enn i kollektivtrafikk

Kilde: Stakeholder AS

Bilen økte markedsandelen med 6 p.p. i 2020

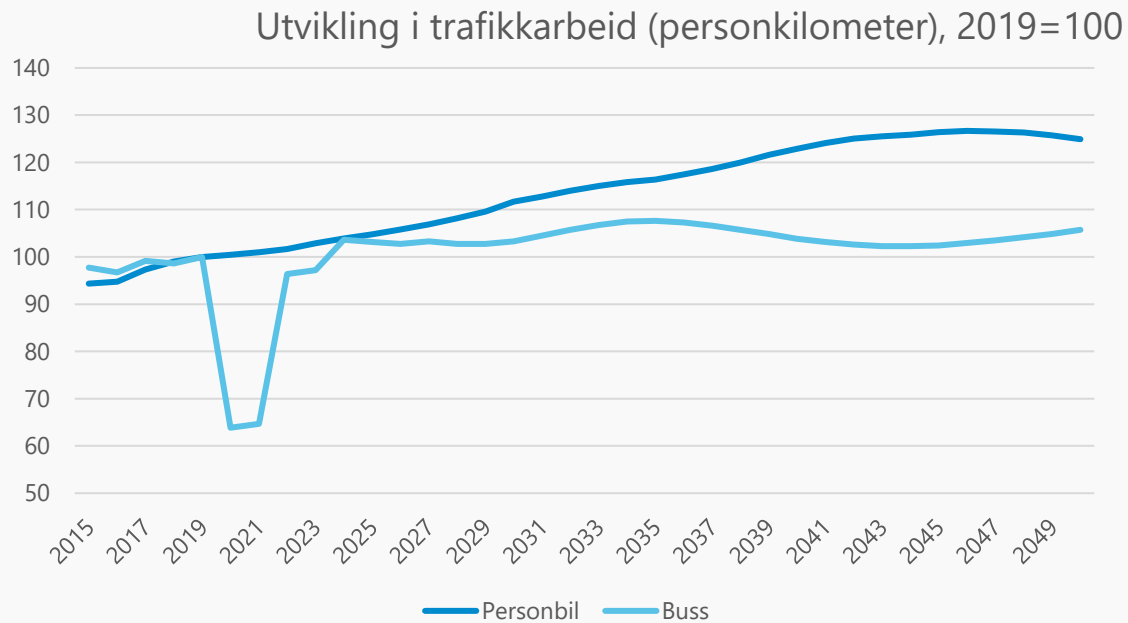

Elbilpolitikken forsterker
overgangen fra kollektiv til
bil i byområdene

Personbilen vil fortsette å dra i fra bussen

- Basert på dagens elbilpolitikk
- Heving av CO₂-avgiften til 2000 kr
- NTP-forutsetninger

Kollektivtransporten taper andeler i et fallende marked

Utvikling så langt:

- Antall reiser trolig varig redusert, markedet er mindre
- Mer bil, mindre kollektiv

Ønsket utvikling:

- Redusert mobilitetsbehov
- Flere kollektive reiser, færre biler

Virkemidler og tiltak på kort sikt

Bilde fra artikkel om bussjåfør Ingrid Wirsching i Fædrelandsvennen 22.02.22.
Foto: Kjartan Bjelland.

Systematisk og aktivt
arbeid for å innfri
nullvekstmålet

Byvekstavgiftene viktig
fundament og må
videreutvikles

Et godt og attraktivt tilbud er forutsetningen for høye kollektivandeler

- Unngå forringelse av kollektivtilbudet og en negativ spiral
- Færre reisende per avgang på grunn av motstand mot trengsel gir lavere produktivitet og økte kostnader per passasjerkm.

Følg nøye med på finansieringen av driften

Vær «ambassadører» for
kollektive reiser

- Gjenoppretter tillit og trygghet i befolkningen (smitterisiko)
- Synliggjør kollektive reiser som klima- og transporttiltak for vanlige folk

Spre trafikken for å redusere trengsel om bord

- Hjemmekontor og forskjøvet arbeidstid som følge av den mer digitale hverdagen
- Start- og sluttidspunkter for grunn- og videregående skoler bør justeres

Bedre fremkommeligheten til kollektivtrafikken og de reisende

- Kollektivfelt og bruken av disse
- Egne «miljøgater»
- ITS-løsninger
- Vei- og vintervedlikehold

Gir høyere kostnadseffektivitet,
produktivitet og attraktivitet.

Utvikling av relevante billettprodukter

- Tilpasset flere «av og til»-brukere, nye reisemønster og mobilitetsbehov
- Økonomisk risiko må håndteres

Skattelegg gratis
parkering hos
arbeidsgivere i bysentra

- Nullsats mva på billettprodukter
- Skattefrie periodebilletter for ansatte

Elbilkjøring i byområder må prises

- Økonomisk subsidiering, praktisk tilrettelegging og anerkjennelse gjør elbilen svært attraktiv
- Inntektstapet er ikke bærekraftig og fortrenger andre klimatiltak og samfunnsnyttige formål
- Overgang fra kollektiv til bil, bilparken og køene øker

«Legge til rette for at
ekspressbusser skal spille
en viktig rolle i
kollektivtilbudet»

Kilde: Hurdalsplattformen

- Uten offentlig støtte (unntak covid)
- Tilgang til bysentra, nullutslipps-soner og terminaler både praktisk og økonomisk
- Koordinering og ikke konkurranse med rutetilbud i offentlig regi
- Utvikle tilbudet som har betydning for bosetting, reiseliv og næringsliv og personer uten bil i by og land

Ha god beredskap hele året ved trafikale avvik

- Den norske turbussnæringen hardt rammet av kabotasje og pandemi
- Nødvendig med tiltak for å sikre norsk transportberedskap, arbeidsplasser, skatter og avgifter

Danske kabotasjeregler bør innføres raskt

Beholde og videreutvikle anbudssystemet

- Fylkeskommunene kan definere og følge opp leveransen
- Overgang til ny teknologi, eksempelvis elbusdrift
- Ansatte sikret gjennom felles tariff-avtale (normallønnsavtale) og virksomhetsoverdragelse
- Vista Analyse: Konkurransen gir effektive og innovative leveranser. Fylkeskommunene sparer over 10 % netto på anbud.

Bruk krisen til å styrke kollektivtrafikken

- Høye kollektivandeler vil redusere samfunnets investeringsbehov i infrastruktur og skadekostnadene fra persontransport
- Konkurransforholdet mellom bil og kollektive reiser i byene bør endres blant annet ved at *all* bilkjøring prises
- Bedre kollektivtilbud skaper erfaringsmessig økt etterspørsel og økte billettinntekter
- En sosialt rettferdig klima- og transportpolitikk for vanlige folk

Takk for oppmerksomheten

Jon H. Stordrange, adm. direktør, jon.stordrange@transport.no, mobil 415 06 770

Jofri Lunde, næringspolitisk sjef, jofri.lunde@transport.no, mobil 411 61 944

NHO Transport

